

Univerza v Mariboru

Fakulteta za naravoslovje
in matematiko

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	EVOLUCIJA
Course title:	EVOLUTION

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Enovit magistrski študijski program druge stopnje Predmetni učitelj	/	5	9
Five-year master's degree program Subject Teacher	/		

Vrsta predmeta / Course type:

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Sem. vaje Tutorial	Lab. vaje Laboratory work	Teren. vaje Field work	Samost. delo Individ. work	ECTS
30					60	3

Nosilec predmeta / Lecturer:

Jeziki / Languages: Predavanja / Lectures:
Vaje / Tutorial:

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Prerequisites:

Vsebina:

<p>I. Evolucija kot znanost</p> <ul style="list-style-type: none">
• položaj evolucije v kontekstu naravoslovnih, družbenih in humanističnih znanosti;
• zgodovinski razvoj evolucijske misli;
• sodobni pogledi na proces evolucije; <p>II. Izvor živega</p> <ul style="list-style-type: none">
• prebiotska evolucija;
• teorije o nastanku živega;
• veliki evolucijski prehodi;
• kraljestva in domene živega; <p>III. Orodja evolucijskega biologa</p> <ul style="list-style-type: none">
• paleontološki izkazi (fosili, posledice delovanja);
• datacija najdb;
--

Content (Syllabus outline):

<p>I. Evolution as science</p> <ul style="list-style-type: none">
• evolution in the context of sciences, social sciences and humanities;
• history of evolutionary thinking;
• recent views on evolution; <p>II. Emergence of life</p> <ul style="list-style-type: none">
• prebiotic evolution;
• theories on development of life;
• major evolutionary transitions;
• kingdoms and domains of life; <p>III. Tools of evolutionary biologist</p> <ul style="list-style-type: none">
• paleontology (fosils, traces of biological activities);
• datation;

<ul style="list-style-type: none"> • primerjalne študije (anatomske, histološke, embriološke, biokemijske, genetske); • genske analize; • kladistične analize; <p>IV. Izvori genske pestrosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • razmerje med genomom, genotipom in fenotipom; • mutacije; • genske rekombinacije; • horizontalni genski transfer; • epigenetsko dedovanje; • populacijska genetika; <p>V. Selekcija</p> <ul style="list-style-type: none"> • dejavniki selekcije; • prijemališča selekcije; • strategije preživetja; • primeri adaptacij na okolje; • koevolucija; <p>VI. Speciacija in razvoj višjih taksonov</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredelitev koncepta vrste (biološka, morfološka, kronološka); • reproduktivna izolacija; • speciacija (alopatrična, simpatrična, parapatrična); • razvoj višjih taksonov; • izumrtje taksona; <p>VII. Humana evolucija</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvor in evolucija primatov; • evolucija primatskih znakov; • povezava med biološko in kulturno evolucijo; • filogenija in sistematika recentnih družin primatov; • filogenija, sistematika in biogeografija predhodnikov in sodobnikov rodu <i>Homo</i> (<i>Ardipithecus</i>, <i>Paranthropus</i>, <i>Australopithecus</i>, itd.); • filogenija, sistematika in biogeografija rodu <i>Homo</i>; • izvor, filogenija, sistematika in biogeografija vrste <i>Homo sapiens</i>; • razvoj človeških kultur; • najdbe v Sloveniji; • evolucijske perspektive vrste <i>H. sapiens</i>.

<ul style="list-style-type: none"> • comparative studies (anatomy, histology, embryology, biochemistry, genetics); • gen analyses; • cladistic analyses <p>IV. Sources of genetical variability</p> <ul style="list-style-type: none"> • relations between genome, genotype and phenotype; • mutations; • genetic recombinations; • horizontal gene transfer; • epigenetic inheritance; • population genetics <p>V. Selection</p> <ul style="list-style-type: none"> • factors of selection; • targets of selection; • survival strategies; • adaptations; • coevolution; <p>VI. Speciation and evolution of higher taxa</p> <ul style="list-style-type: none"> • species concept (biological, morphological, chronological); • reproductive isolation; • speciation (alopatric, sympatric, parapatric); • development of higher taxa; • extinction of taxa; <p>VII. Human evolution</p> <ul style="list-style-type: none"> • evolution of primates; • evolution of traits in primates; • connections between biological and cultural evolution; • phylogeny, systematics and biogeography of recent primate families; • phylogeny, systematics and biogeography of human precedesors and side branches of the human evolutionary line (<i>Ardipithecus</i>, <i>Paranthropus</i>, <i>Australopithecus</i>, <i>Paranthropus</i>, etc.); • phylogeny, systematics and biogeography of the genus <i>Homo</i>; • phylogeny, systematics and biogeography of the species <i>Homo sapiens</i>; • evolution of culture; • Slovenian findings; • evolutionary perspectives of <i>H. sapiens</i>.

Temeljni literatura in viri / Readings:

BAJD, Barbara (ur.). *Where did we come from? : current views on human evolution*. Ljubljana: Faculty of Education, 2010. 170 str., ilustr. ISBN 978-961-253-055-6.

Jablonka, E.in Lamb, M.J., 2009. Štiri razsežnosti evolucije. Genetska, epigenetska, vedênjska in simbolna raznolikost v zgodovini življenja. Zavod RS za šolstvo.

Mayr, E., Diamond, J. M., Simoniti, I., Weber, A., Wilkins, J. S., 2008. Filozofija evolucije. Fakulteta za družbene vede. Univerza v Ljubljani.

McGrew, W. C. 2011. Kulturni šimpanz. Razmišljanja o kulturni primatologiji. Studia Humanitatis. Ljubljana 2011.

Izbrani članki iz primarnih revij (Nature, Science, itd.)

Cilji in kompetence:

Po opravljenem kursu bo študent-ka:

- razumel mehanizme biotske evolucije;
- razumel pomen strategij preživetja;
- sposoben utemeljiti izvor in razvoj živega na osnovi spoznanj naravoslovnih znanosti;
- prepoznati evlucijske procese v kontekstu drugih bioloških disciplin.
- posedoval znanja, ki mu bodo omogočala sodelovanje v razpravah, ki bodo vključevala evolucijo;
- sposoben utemeljiti biotsko in kulturno evolucijo;
- sposoben umestiti človeka v biološki sistem;
- sposoben opredeliti človeka kot biotsko in kulturno bitje.

Objectives and competences:

After the course a student should:

- understand mechanisms of biotic evolution;
- understand importance of survival strategies;
- be able to explain emergence and development of life on the scientific basis;
- recognize evolutionary processes in the context of other biological disciplines;
- possess knowledge for participation in discussions related to evolutionary topics;
- be able to ground biotic and cultural evolution;
- be able to place humans in a biological system;
- be able to define humans as a biological and cultural species;

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

- evolucije kot znanosti;
- procesov, ki so omogočili izvor in razvoj živega;
- uporabe orodij evlucijskega biologa;
- izvorov pestrosti
- mehanizmov selekcije;
- speciacije in razvoja višjih taksonov;
- humane evolucije.

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding of:

- evolution as a scientific discipline;
- processes, which allowed emergence of life;
- tools of evolutionary biologist;
- sources of variability;
- mechanisms of selection;
- speciation and development of higher taxa;
- human evolution.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja
Samostojno kritično preučevanje literature

Learning and teaching methods:

Lectures
Individual critical reading of the written sources.

Načini ocenjevanja:

Pisni izpit

Delež (v %) /

Weight (in %)

Assessment:

Written exam

100 %

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. KRYŠTUFEK, Boris, ŠORGO, Andrej, JANŽEKOVIC, Franc. Elevational distribution of small terrestrial mammals on Mt. Pohorje, Slovenia = Distribuzione altitudinale di piccoli mammiferi terrestri sul monte Pohorje, Slovenia. *Ann. Ser. hist. nat.*, 2010, vol. 20, št. 2, str. 113-122, ilustr. [COBISS.SI-ID [18189576](#)]
2. REBOLJ, Danijel, FISCHER, Martin, ENDY, Drew, MOORE, Thomas, ŠORGO, Andrej. Can we grow buildings? Concepts and requirements for automated nano- to meter-scale building. *Advanced engineering informatics*, Apr. 2011, vol. 25, iss. 2, str. 390-398, doi: [10.1016/j.aei.2010.08.006](#). [COBISS.SI-ID [14394134](#)], [JCR, WoS,]
3. ŠORGO, Andrej, JAUŠOVEC, Norbert, JAUŠOVEC, Ksenija, PUHEK, Miro. The influence of intelligence and emotions on the acceptability of genetically modified organisms. *Electron. J. Biotechnol.*, 2012, vol. 15, no. 1, str. 1-11, doi: [10.2225/vol15-issue1-fulltext-1](#). [COBISS.SI-ID [18875912](#)], [JCR]

4. ŠORGO, Andrej, KOCIJANČIČ, Slavko. Demonstration of biological processes in lakes and fishponds through computerised laboratory practice. *Int. j. eng. educ.*, 2006, vol. 22, num. 6, str. 1224-1230, ilustr. [COBISS.SI-ID [512333691](#)]
5. ŠORGO, Andrej, AMBROŽIČ-DOLINŠEK, Jana, ŠPERNJAK, Andreja. Knowledge about and attitudes toward evolution among students in Slovenia. V: ERIDOB 2010 : programme & abstracts : 8th Conference of European Researchers in Didactics of Biology, Universidade do Minho, Braga-Portugal, 13-17 July 2010. [Braga: s. n.], 2010, str. 159. [COBISS.SI-ID 17834760]